

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över delbetänkandet Datalagring - brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75)

Tingsrätten har granskat utredningens överväganden och förslag och vill framföra följande.

Allmänt

Tele2-domen¹ innebär att utrymmet för medlemsstaterna att fortsatt ha tvingande regler om lagring av uppgifter om elektronisk kommunikation är begränsat. Samtidigt utgör tillgången till uppgifter om elektronisk kommunikation ett väsentligt verktyg för brottsbekämpande myndigheters verksamhet. Utredningens uppdrag har varit att lämna förslag som står sig väl vid en rättslig prövning samtidigt som de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att upprätthålla sin förmåga att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra brott tillgodoses. Enligt utredningen finns för de brottsbekämpande myndigheterna inte någon praktisk nytta eller större behov av en möjlighet till riktad lagring, vilket förefaller vara en rimlig bedömning. Mot den bakgrunden framstår utredningens förslag om en bestående men mer begränsad lagringsskyldighet som naturligt och analysen kring behov, effektiv brottsbekämpning och proportionalitet som grundlig.

Särskilt om de differentierade lagringstiderna

Förslaget om att de uppgifter som omfattas av lagringsskyldigheten ska lagras i den tid regeringen föreskriver, dock som längst under tio månader, framstår som flexibelt och ändamålsenligt. Det kan dock övervägas om det av transparens- och rättssäkerhetsskäl bör framgå direkt av lagtexten att den tid som uppgifterna ska lagras inte får bestämmas till längre tid än vad som är proportionerligt och strängt nödvändigt i ett demokratiskt samhälle och att hänsyn vid den bedömningen ska tas till de brottsbekämpande myndigheternas behov och nytta av uppgiften och till hur integritetskänslig uppgiften är.

Det kan i det fortsatta beredningsarbetet övervägas om förändringar av lagringstiderna och skälen för dessa ska redovisas i den årliga skrivelse där regeringen till riksdagen redovisar användningen av hemliga tvångsmedel.

Särskilt om krav på lagring av uppgifter inom Sverige

Utredningen föreslår ett förbud för operatörerna att lagra uppgifterna utanför Sverige. Samtidigt konstaterar utredningen att det inte är möjligt att inom ramen för delbetänkandet göra en tillräckligt djup analys av dataskyddsregleringen för att kunna bedöma om det utifrån ett EU-rättsligt perspektiv är möjligt att för-

¹ EU-domstolens dom den 21 december 2016 i de förenade målen C-203/15 och C-698/15.

bjuda lagring i andra EU-länder. Frågan om ett sådant förbud är förenligt med EU-rätten bör utredas vidare.

Särskilt om förhandskontroll vid tillgång enligt IHL

Den del av utredningen som direkt berör tingsrättens verksamhet är frågan om allmänna domstolar bör fatta beslut om tillgång enligt IHL.² Utredningens slutsats att allmänna domstolar inte bör fatta sådana beslut framstår som väl underbyggd och frågan har utretts tidigare med samma resultat. Tingsrätten instämmer även i att Åklagarmyndigheten är bäst lämpad för uppgiften. Om en ordning med domstolsprövning för tillgång enligt IHL skulle införas har tingsrätten ingen erinran mot förslaget om att Stockholms tingsrätt blir exklusivt forum för sådana förfaranden.

Detta yttrande har beslutats chefsrådmannen Ragnar Palmkvist och rådmannen Helene Bergström. Tingsnotarien Theodor Elander har varit föredragande.

Ragnar Palmkvist

Theodor Elander

² Lag (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.